

Els tipògrafs

10/1/1981

El plural d'un nom o d'un adjectiu del masculí es forma afegint al singular s o bé os, però mai es. Dit altrament, si un nom o un adjectiu masculí acaba, en el plural, en es, vol dir que el singular acaba en e (o bé en a), però mai en consonant. Així, angle, examen, cèlebre i preterit fan, en el plural, angles, exàmens, cèlebres i preterits: estruç, capaç i complex fan estruços, capaços i complexos; arbust i fosc fan arbusts o arbustos i foscs o foscosc. I, per tant, formes del masculí plural com termòmetres, meandres, ritmes, còmodes, estrictes, promptes, suposen, necessàriament, les formes del singular termòmetre, meandre, ritme, còmode, estricte i prompte, totes elles acabades en e.

D'altra banda, als noms i adjectius del castellà, especialment de formació culta o erudita, acabats en o precedida d'una consonant, solen correspondre, en català, formes acabades en e, com membre, metre, diedre, lustre, cilindre, còmode; estricte, directe, hexàgon, telègraf, paràgraf, retrògrad, prodig, convex, prolix, oblong, etc. Notem com en la majoria d'aquestes formes que presenten una e final, aquesta vocal és precedida d'un grup consonàntic de difícil pronunciació sense un suport vocàlic, i que prescindeixen generalment d'aquest suport aquelles formes a les quals no és necessari. Tanmateix, com que és més o menys habitual que en lloc de metres, lustres, cilindres, còmodes, etc, es digui «metros», «justros», «cilindros», «còmodos», l'esmena d'aquestes formes inco-

rectes es fa algunes vegades indogudament extensiva a d'altres formes que, en el singular, acaben en consonant. Els casos més habituals, que hem comentat més d'un cop, són text, fix, prefix, complex, perplex, etc, dels quals s'usen els plurals incorrectes «textes», «fixes», «prefixes», «complexes», «perplexes» (recordeu que parlem exclusivament de noms i adjectius del masculí) en lloc de texts o textos, fixos, prefixos, complexos, perquè aquestes terminacions apareixen suspectes. Però aquests casos no són pas els únics: ara no fa gaire sentíem, per ràdio, que ens parlaven amb insistència dels «tipògrafs» (si haguessin dit les: tipògrafes, rail), i algun cop hem sentit també els «fotògrafs», així com «tenim anotats» els «piròmanes», els «retrògrades», els «pròfuges», els «paràgrafes», els «sarcòfagues», els «telègrafes», uns arguments «diàfanes». El singular de tots aquests mots acaba en consonant. No essent, doncs, aquesta consonant, s, x o ç, el plural es forma afegint una s al singular, mai la síl·laba es: tipògrafs, fotògrafs, piròmans, retrògrads, pròfugs, paràgrafs, sarcòfags, telègrafs i diàfans.